

Jyväskylän yliopiston humanistisen tiedekunnan tietostrategia vuosille 2012 - 2014

Johdanto

Humanistisessa tiedekunnassa on jo pitkään tiedostettu tieto- ja viestintäteknologian merkitys kaikessa toiminnassa ja sen tuottama tarve pitkäjänteiselle suunnittelutyölle. Tiedekunnan ensimmäisen tietostrategiatyöryhmä perustettiin vuonna 1999. Seuraavana vuonna hyväksyttiin tietostrategia vuosille 2000 - 2004. Sittemmin tiedekunta laati tietostrategian vuosille 2005 - 2008.

Humanistisen tiedekunnan tietostrategia vuosille 2012 - 2014 on tarkoitettu välineeksi kehittämistyöhön laitoksilla ja oppiaineissa ja ohjaamaan toimintaa tiedekunnan tasolla, mutta se välittää tiedekunnan tavoitteita myös laajemmin.

Tieto- ja viestintäteknologian merkitys ei ole vähentynyt ensimmäisen tietostrategian laatimisen jälkeen, vaan se on osa jokapäiväistä toimintaa sekä koulutuksessa, tutkimuksessa että hallinnossa. Tieto- ja viestintäteknologian integroiminen entistä selvemmin osaksi opetusta ja opiskelua liittyy myös pedagogiseen muutokseen opettajalähtöisistä työskentelytavoista kohti yhteisöllisempiä opetuskulttuurin muotoja. Tutkimuksessa keskeisimmät kehittämistarpeet liittyvät digitaalisiin aineistoihin.

Tietostrategia jäsentyy neljän eri otsikon alle. Koko muun strategian pohjan muodostaa Infrastrukturi. Tutkimus- ja Opiskelu ja opetus -osiot sisältävät kyseisten osa-alueiden tietostrategiset tavoitteet. Näitä tukevat Henkilöstösiossa määritellyt tavoitteet henkilöstön tvt-osaamiselle.

Infrastrukturi

Tietostrategian tavoitteiden toteutumisen perusedellytys on toimiva infrastrukturi, joka tarkoittaa riittäviä ja tarkoituksenmukaisia tiloja, laitteistoja, sovelluksia ja näihin liittyviä tukipalveluja. Infrastruktuurin kehittämisessä kiinnitetään huomiota myös mobiiliteknologian hyödyntämisen tarpeisiin.

Perusinfrastruktuurin tarjoaa yliopisto. Peruspalvelujen lisäksi tiedekunta hankkii omien tavoitteidensa puitteissa lisäpalveluja ja -laitteistoja. Tiedekunnan johto kartoittaa infrastruktuuritarpeet ja neuvottelee niistä vuosittain yliopiston tietohallinnosta vastaavan tahon kanssa. Laitosten omien laitteistojen ja ohjelmistojen hyödyntämistä tehostetaan saattamalla ne aiempaa laajemmin käyttöön tiedekunnassa. Jatkuvuus sovellusten- ja palveluntarjoajien valinnassa huomioidaan laatutekijänä. Tiedekunnassa noudatetaan yliopiston kokonaisarkkitehtuuriperiaatteita ja valtakunnallisen RAKETTI-TUTKI-hankkeen suosituksia.

Tutkimus

Kilpailukykyinen tutkimus edellyttää kulloisenkin tutkimuksen tarpeet täyttävää infrastruktuuria. Digitaalisten tutkimusaineistojen saatavuutta edistetään käsittäen

- a) uuden digitaalisen tutkimusaineiston hankinnan,
- b) uuden ei-digitaalisen tutkimusaineiston digitoinnin ja
- c) olemassa olevan tutkimusaineiston digitoinnin.

Digitaalisiin aineistoihin liittyvää hallintoa (mm. sopimuskäytänteitä) kehitetään sekä tiedekunnan tasolla että yhteistyössä koko yliopiston tasolla. Samalla huolehditaan yksittäisen tutkijan mahdollisuuksista hallita

ja säilyttää koko työuransa aikana hankkimaansa sähköistä tutkimusaineistoa. Tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnetään tiedekunnan olemassa olevaa arkistohallinnan osaamista.

Laadullisten ja määrällisten digitaalisten tutkimusaineistojen käyttöä edistetään hyödyntämällä niiden käsittelyyn tarkoitettujen työvälineitä ja kehittämällä uusia työvälineitä monitieteisessä yhteistyössä. Tavoitteena on toimia suunnannäyttäjänä humanistisen tutkimuksen uusien menetelmätyökalujen kehittämisessä.

Tutkimusinfrastruktuuria kokoa *Humanististen tieteiden tutkimuslaboratorio, Human Research Laboratory (HumReLab)*, monitieteinen tutkimuslaboratorio, joka yhdistää tutkijat ja infrastruktuurit. HumReLab koostuu siirrettävästä laboratoriosta, joka mahdollistaa tutkijoiden nopean pääsyn viimeisimmän teknologian ja uusimpien ilmiöiden äärelle, ja virtuaalisesta laboratoriosta, jolla tehostetaan tutkimusryhmien toimintaa ja digitaalisten aineistojen käyttöä.

Tutkimuksen näkyvyyttä lisätään sosiaalisessa mediassa, sekä yleisissä että akateemisissa ja ammatillisissa palveluissa.

Opiskelu ja opetus

Opiskelu edellyttää useiden erilaisten tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien, taitojen ja toimintatapojen hallintaa. Tietostrategian tavoitteena on, että opiskelijat omaksuvat toimintakulttuurin, jossa tv-tvälineet ovat sisäänrakennettuina. Opiskelijoilla on sellaiset tieto- ja viestintätekniset valmiudet, että ne tukevat opiskelun lisäksi myös työelämään siirtymistä ja siellä toimimista.

Tavoitteet sisältävät seuraavat taitotasot:

1. opinnoissa tarvittavat tv-taidot
2. työelämässä tarvittavat tv-taidot
3. erikoistuminen

Kaikki opiskelijat saavat opintojensa aikana kahden ensimmäisen tason taidot eli opinnoissa ja työelämässä tarvittavat tv-taidot. Lisäksi osa erikoistuu jollakin tv-taitojen alueella. Taitoalueet, niiden sijoittuminen opintojen eri vaiheisiin ja vastuut on esitetty liitteessä 1.

Opinnoissa tarvittavat tv-taidot ovat kaikille tiedekunnan opiskelijoille yhteisiä. Opiskelijoiden lähtötaso tv-taitojen osalta on vaihteleva, joten perustaitojen opetusta on oltava tarjolla riittävästi ja joustavasti järjestettynä. Opiskelussa tarvittavien tv-taitojen opetus sijoittuu ensisijaisesti opintojen alkuun, mutta tavoitteena on, että taitojen kertaamiseen ja syventämiseen tarjotaan mahdollisuuksia myös opintojen myöhemmissä vaiheissa. Perustaitojen opetusta on tarjolla myös suoraan maisterintutkintoon tuleville sekä kansainvälisille opiskelijoille.

Työelämässä tarvittavat tv-taidot kattavat opinnoissa tarvittavien taitojen lisäksi ammatillisia taitoja, jotka vaihtelevat opiskeltavan alan ja opiskelijan työllistymistavoitteiden mukaisesti. Tämän tavoitteen tukemiseksi käynnistetään opetuspilotteja, joissa opiskellaan esimerkiksi verkkovälitteisen tiimityöskentelyn taitoja yhteiskurssilla toisissa korkeakouluissa opiskelevien kanssa.

Erikoistuminen johonkin tv-taitojen osa-alueeseen koskettaa osaa opiskelijoista. Erikoistuminen voi liittyä esimerkiksi tiettyyn tekniseen osa-alueeseen tai opiskelijan uratavoitteisiin.

Oppiaine- ja tiedekuntarajat ylittävällä yhteistyöllä vähennetään opetustarjonnan päällekkäisyyksiä ja rohkaistaan opiskelijaa kehittämään osaamistaan ja erikoistumaan. Eri paikoissa ja eri tavoin tapahtuvan oppimisen keskinäiset yhteydet tehdään opiskelijoille näkyviksi niin, että he pystyvät kartuttamaan taitojaan suunnitelmallisesti. Lisäksi tiedekunnassa meneillään olevassa koulutuksen kehittämistyössä (ns. Kolmen pisteen polku) tv-taidot ovat mukana yhtenä työelämätaitojen osa-alueena.

Opetuksessa tavoitteena on tieto- ja viestintäteknologian integroiminen laitosten opetukseen. Tämä tapahtuu kannustamalla opetushenkilökuntaa tvt-välineiden käyttöönotossa. Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä edistetään myös kartoittamalla yhteistyömahdollisuuksia eri oppiaineiden ja laitosten välillä. Tiedekunnan oma tvt-opetus säilytetään laitosten opetusta tukevana ja täydentävänä.

Opetusteknologian hyödyntäminen merkitsee pedagogisten mahdollisuuksien lisääntymistä. Tavoitteena on opetusteknologian hyödyntäminen tarkoituksenmukaisesti, lisäten samalla opetuksen, opiskelun ja suorittamisen joustavuutta, ei kuitenkaan kaiken opetuksen järjestäminen verkossa. Tavoitteena on, että joka laitoksella on opetusta, jossa hyödynnetään uusia teknologisia ratkaisuja.

Opiskelun joustavuutta lisätään tvt-ratkaisuilla. eTentin entistä laajempaa käyttöönottoa edistetään muun muassa vaikuttamalla riittäviin tenttimismahdollisuuksiin. ePortfolion käyttöönottoa edistetään muun muassa osallistumalla ePof-sovelluksen pilotointiin. Oppimateriaalin tuottamisessa ja julkaisussa huomioidaan sen saavutettavuus erilaisilla julkaisualustoilla.

Henkilöstö

Henkilöstön koulutussuunnitelmassa kiinnitetään huomiota tvt-taitojen kehittämiseen ja jatkuvaan päivittämiseen. Koko henkilökunnalla on hallussaan tvt-perustaidot: keskeisten sovellusten peruskäyttö, yliopiston tvt-infrastruktuurin tuntemus, materiaalin digitaalisen jakelun taidot, tietoturva ja tekijänoikeudet. Näiden lisäksi eri henkilöstöryhmillä on omat taitotarpeensa.

Opetus- ja tutkimushenkilöstön tvt-osaamisalueet ovat:

1. kurssihallinnon perusjärjestelmät, tutkimuksen edellyttämä teknologia
2. opetusteknologian hyödyntäminen
3. digitaalisiin aineistoihin perustuvat tutkimusmenetelmät

Ensimmäisen osaamisalueen tvt-taitotavoitteena on tutkimuksessa ajanmukaisten tutkimusaineistojen, -laitteistojen ja -sovellusten hallinta. Opetustyötä tekevä hallitsee kurssihallinnan ja osaa hyödyntää Korpin palaute- ja kyselytoimintoja. Ohjauksessa eHOPSia eli työkalua henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemiseen käytetään yhdessä henkilökohtaisen ohjauksen kanssa. Opetus- ja tutkimustyötä tekevillä on hallussaan verkkojulkaisun perustaidot. Heitä myös rohkaistaan ottamaan käyttöön yliopiston tarjoama plagiointin tunnistamiseen kehitetty sovellus.

Toisella osaamisalueella opetusteknologiaa hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa opetustilanteissa ja suoritusmuodoissa. Kolmannella osaamisalueella digitaaliset aineistot ja niiden hyödyntäminen ovat olennaisia. Tavoitteeseen pääsemistä tukee tutkimusmenetelmäkoulutuksen päivittäminen digitaalisten aineistojen ja niiden käytön osalta.

Talous- ja henkilöstöhallinnossa koulutustarve kohdistuu erityisesti perussovellusten, kuten toimisto-ohjelmistojen, erikoistuneeseen käyttöön. Henkilöstöä kannustetaan osallistumaan henkilöstökoulutukseen

ja koulutusta tilataan laitos- ja tiedekuntatasolle tarpeen mukaan yhteistyössä yliopiston tietohallinnosta vastaavan tahon kanssa.

LIITE 1. Opiskelijoiden tvt-taitojen koulutus

Ajoitus	Tavoite (sisällöt)	Vastuu	Toteutus
Kandidaatin tutkinto			
1. vsk	JY:n tietotekninen toimintaympäristö, erilaiset opintojärjestelmät (Korppi, verkko-oppimisympäristöt, sähköposti jne.)	Yliopiston tietohallinto (TH), humanistinen tiedekunta (HTK)	Tietohallinnon alkuinfo, TVT-johdantokurssi
1. vsk	Tietokoneen peruskäyttö (käyttöjärjestelmä, www, toimisto-ohjelmat), tekijänoikeudet, tietoturva	HTK	TVT-johdantokurssi
2. - 3. vsk	Tiedonhankinta	Kirjasto, HTK, laitokset	Kandidaattiseminaari, Tiedonhankinnan perusteet -kurssi, kirjaston tiedonhankintakoulutukset
3. vsk	Toimisto-ohjelmistojen kertaus	Kirjasto, TH	Lähteet talteen, raportit kuosiin -koulutus
2. - 3. vsk	Tutkimukseen liittyvien tvt-taitojen syventäminen (tilasto-ohjelmistot, grafiikkaohjelmistot, videoeditointi jne.) Alakohtaiset tvt-aidot	Laitokset, muu koulutus	Tarpeen mukaan, oppiaine- ja opiskelijakohtaisesti
Maisterin tutkinto			
1. vsk / muista korkeakouluista siirtyvät	JY:n tietotekninen toimintaympäristö, erilaiset opintojärjestelmät (Korppi, verkko-oppimisympäristöt, sähköposti jne.)	TH, HTK	Tietohallinnon alkuinfo (myös englanniksi), maisterivaiheeseen tuleville perehdytys
1. - 2. vsk	TVT-taitojen päivittäminen/syventäminen työelämäsuuntautumisen mukaan	HTK, laitokset, muu koulutus	Tarpeen mukaan, oppiaine- ja opiskelijakohtaisesti
Tohtorin tutkinto			
Apurahalla olevat jatko-opiskelijat (eivät oikeutettuja henkilöstökoulutuksiin)	JY:n tietotekninen toimintaympäristö, erilaiset opintojärjestelmät (Korppi, Optima, Webmail jne.)	TH, HTK	Tietohallinnon alkuinfo (myös englanniksi)
	Tutkimukseen liittyvien tvt-taitojen syventäminen (tilasto-ohjelmistot, grafiikkaohjelmistot, videoeditointi jne.)	Laitokset, muu koulutus, henkilöstökoulutus	Tarpeen mukaan, oppiaine- ja opiskelijakohtaisesti